

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 225/07-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 26 Cb 252/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 252/02 p o r u š i l základné právo spoločnosti P., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 252/02 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Spoločnosti P., s. r. o., **n e p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie.

4. Spoločnosti P., s. r. o., **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. M. M. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2007 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 26 Cb 252/02, ktorou sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Okresný súd Bratislava III v konaní sp. zn. 26 Cb 252/02 porušil základné právo spoločnosti P. s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava III aby vo veci sp. zn. 26 Cb 252/02 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň sťažovateľovi priznáva 5.000,- Sk ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov a trovy právneho zastúpenia vo výške 6 296,- Sk spočívajúce

v zmysle ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v dvoch úkonoch právnej služby po 2 970,- Sk a dvoch réžijných paušáloch po 178,- Sk, ktoré je Okresný súd povinný zaplatiť v rovnakej lehote k rukám právneho zástupcu sťažovateľa“.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 225/07-9 z 10. októbra 2007 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že 22. júla 2002 doručila okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhala proti žalovanému J. S. zaplataenia čiastky 9 450 Sk s prísl., pretože žalovanému na základe zmluvy o úvere č. 8010018 z 26. októbra 2001 poskytla úver vo výške 7 000 Sk. Žalovaný sa ho zaviazal vrátiť zvýšený o poplatok za jeho poskytnutie vo výške 3 500 Sk spôsobom a v lehote dojednanej v zmluve. Túto povinnosť si však splnil iba čiastočne a napriek doručeniu výzvy na zaplataenie sťažovateľke naďalej dlhuje žalovanú sumu.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej poukázala na to, že okresný súd nekonal o jej žalobe bez zbytočných prietáhov, dosiaľ vo veci nerozhodol, a to napriek tomu, že nejde o vec právne alebo faktickú zložitú, sťažovateľka v konaní žiadne prietahy nespôsobilala, spoľahla sa na správnosť postupu okresného súdu, a preto ani jej prípadná pasivita v spore nemôže ospravedlniť nečinnosť a neprimerane zdĺhavý postup okresného súdu. Týmto postupom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpala všetky prostriedky nápravy, ktoré jej zákon na ochranu jej práv poskytuje, keď podala 6. decembra 2006 sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorú následne doplnila 13. februára 2007. Predseda okresného súdu vybavil sťažnosť prípisom sp. zn. Spr 2322/06 z 5. marca 2007, v ktorom uviedol, že sťažnosť nepovažuje za dôvodnú. Podľa jeho zistenia, keďže odporca v konaní uviedol, že peniaze vyplatil sprostredkovateľovi pánovi B., ktorého adresu oznámila sťažovateľka okresnému súdu podaním z 25. novembra

2005, okresný súd ešte 26. januára 2006 požiadal Okresný súd Prešov, aby ho vypočul ako svedka. Okresný súd Prešov tento výsluch nevykonal napriek urgenciám, avšak medzičasom už určil termín výsluchu, a to na 8. marec 2007 s tým, že po uskutočnení výsluchu bude vo veci nariadené pojednávanie.

Okresný súd tým, že vytvoril stav právnej neistoty, obmedzil rozvoj podnikateľských aktivít sťažovateľky, keďže predmetom jej činnosti je najmä poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka tak utrpela ujmu na dobrom mene a likvidite. Na základe toho žiadala priznať aj finančné zadostučinenie 5 000 Sk, ktoré zodpovedá okolnostiam prípadu.

Podaním zo 17. decembra 2007 sťažovateľka oznámila ústavnému súdu, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Okresný súd v podaní sp. zn. Spr 3762/2007 z 10. decembra 2007 označenom ako „*Vyjadrenie k ústavnej sťažnosti*“ uviedol, že na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom netrvá, bližšie sa však k sťažnosti nevyjadril.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s odôvodnením, že okresný súd vo veci o jej žalobe nekonal bez zbytočných prietáhov a dosiaľ vo veci nerozhodol.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04, IV. ÚS 220/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Posúdením namietaného konania sp. zn. 26 Cb 252/02 podľa prvého kritéria ústavný súd zhodnotil, že konanie nie je zložité po právnej ani skutkovej stránke. Opak netvrdil v konaní pred ústavným súdom ani okresný súd.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľky, pričom nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver o jej podiele na zbytočných priťahoch v konaní. Sťažovateľka sa síce nezúčastňovala pojednávaní vo veci, avšak jej neúčast' nebola nikdy dôvodom odročenia pojednávania, a včas reagovala na výzvy okresného súdu.

3. Pri hodnotení konania podľa tretieho kritéria, ktorým je postup okresného súdu, ústavný súd vychádzal z obsahu pripojeného spisu okresného súdu.

Ako vyplynulo z obsahu pripojeného spisu okresného súdu, sťažovateľka svoju žalobu doručila okresnému súdu 22. júla 2002, platobný rozkaz okresný súd vydal 29. júla 2002, žalovaný doručil okresnému súdu odpor voči platobnému rozkazu 25. septembra 2002, v ktorom uviedol, že nárok žalobcu neuznáva, zmluvu neporušil, nikdy mu žalobca nedoručil výzvy na zaplatenie, zrejme ich zasielal na nesprávnu adresu, a uviedol, že nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby sa mohol zúčastniť pojednávania v B., a preto požiadal okresný súd, aby bola vec prerokúvaná Okresným súdom Prešov, teda súdom, v obvode ktorého má bydlisko. Okresný súd výzvou z 18. novembra 2002 vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odpor a zároveň vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k odporu žalovaného. Dňa 29. novembra 2002 okresný súd previedol vec do registra „Cb“, 21. mája 2003 nariadil termín pojednávania na 30. jún 2003. Na tomto pojednávaní sa nezúčastnila sťažovateľka, ktorá sa ospravedlnila podaním z 19. júna 2003 vzhľadom na časovú zaneprázdnenosť štatutárneho zástupcu, a ani žalovaný, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil doložením dokladu o svojej práceneschopnosti a zároveň požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Pojednávanie bolo odročené na 22. október 2003, avšak nedostavil sa žiaden z účastníkov. Sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' pre pracovnú zaneprázdnenosť štatutárneho zástupcu. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito. Dňa 19. januára 2004 okresný súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na delegáciu veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Prešov, tento poplatok zaplatený nebol, a preto okresný súd uznesením z 15. júna 2004 rozhodol, že žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva. Dňa 2. septembra 2004 nariadil okresný súd pojednávanie na 6. december 2004. Ani na tomto pojednávaní sa nezúčastnil

žiaden z účastníkov, sťažovateľka sa ospravedlnila pre zaneprázdnenosť štatutárneho zástupcu a žalovaný pre práceneschopnosť. Pojednávania bolo odročené na neurčito.

Okresný súd 16. decembra 2004 požiadal Okresný súd Prešov o vykonanie výsluchu žalovaného, následne urgoval vybavenie dožiadania prípisom z 22. marca 2005, na ktorý Okresný súd Prešov uviedol, že nariadil termín výsluchu žalovaného na 2. november 2005. V tento deň bol žalovaný vypočutý, na výsluchu sa nezúčastnila sťažovateľka, ktorá svoju neúčasť ospravedlnila pracovnou zaneprázdnenosťou štatutárneho orgánu. Žalovaný vo výpovedi navrhol vypočuť ako svedka J. B., ktorému mal údajne dlh vyplatiť. Dožiadanie bolo doručené okresnému súdu ako vybavené 7. novembra 2005. Dňa 14. novembra 2005 vyzval okresný súd sťažovateľku, aby oznámila adresu tohto svedka. Sťažovateľka odpovedala podaním doručeným okresnému súdu 25. novembra 2005, z ktorého vyplynulo, že bydlisko J. B. sa nachádza v obvode Okresného súdu Prešov. Okresný súd na základe toho požiadal 2. januára 2006 Okresný súd Prešov o vykonanie výsluchu svedka. Vybavenie dožiadania urgoval okresný súd prípisom z 9. mája 2006, následne prípisom zo 17. júla 2006 a telefonicky 31. januára 2007, keď bolo zistené, že dožiadanie dosiaľ vybavené nebolo, avšak vo veci už bol určený termín výsluchu, a to na 8. marec 2007. Okresnému súdu Prešov sa však nepodarilo doručiť J. B. predvolanie na výsluch a o tejto okolnosti informoval okresný súd 10. apríla 2007. V správe o J. B. uviedol, že zo skutočností známych z iných vecí vyplýva, že táto osoba sa na adrese svojho bydliska nezdržiava a pravdepodobne sa nachádza v zahraničí.

Na výzvu ústavného súdu bol spis okresným súdom predložený ústavnému súdu 18. apríla 2007.

Poukazujúc na uvedený chronologický prehľad doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v čase od 29. novembra 2002, keď bola vec prevedená do registra „Cb“, do 21. mája 2003, keď okresný súd nariadil termín prvého pojednávania vo veci, teda po dobu šiestich mesiacov, ďalej v období od 22. októbra 2003, keď bolo vykonané pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, do 19. januára 2004, keď okresný súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku, teda po dobu

troch mesiacov, ďalej v období od 15. júna 2004, keď okresný súd rozhodol, že žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva, do 2. septembra 2004, keď vo veci nariadil termín pojednávania, teda po dobu dvoch mesiacov, a ďalej v období vybavovania v poradí druhého dožiadania Okresným súdom Prešov, ktoré okresný súd zaslal dožiadateľmu súdu 2. januára 2006 a ako nevybavené mu bolo vrátené Okresným súdom Prešov 10. apríla 2007, teda po viac ako 15 mesiacoch, pričom jeho vybavenie síce urgoval, avšak iba 9. mája 2006, 17. júla 2006 a následne až 31. januára 2007, teda okresný súd bol nečinným minimálne po dobu ďalších šiestich mesiacov v období od 17. júla 2006 do 31. januára 2007.

Celková doba nečinnosti okresného súdu v konaní trvajúcim dosiaľ viac než päť rokov teda v priebehu doterajšieho konania predstavuje minimálne 17 mesiacov.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 66/02, IV. ÚS 204/03, I. ÚS 37/04) nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, pričom jednorazový „výpadok“ v konaní súdu nesignalizuje možnosť zbytočných priet'ahov v konaní.

Vzhľadom na to, že v tomto prípade je celková doterajšia dĺžka konania zjavne neprimeraná zložitosti, ako aj konkrétnym okolnostiam prípadu a že je ovplyvnená predovšetkým nečinnosťou a charakteristická neefektívnosťou postupu okresného súdu po dobu minimálne 17 mesiacov, ktorú z hľadiska požiadavky zachovania základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nemožno ospravedlniť, ústavný súd konštatoval, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 252/02 porušil základné právo sťažovateľky zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 252/02 v ďalšom období konal bez zbytočných priťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie 5 000 Sk s ohľadom na stav právnej neistoty, ktorý bol spôsobený postupom okresného súdu.

Ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľky a výrok, ktorým prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných priťahov, za dostatočnú ochranu jej základného práva. Preto rozhodol, že sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie, ktoré si uplatnila, nepriznáva. Pri svojom rozhodnutí v tejto časti ústavný súd prihliadol aj na predmet sporu a správanie sťažovateľky.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. M. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 6 296 Sk spolu za dva úkony právnej pomoci urobené v roku 2007 podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, t. j. 2-krát 2 970 Sk a 2-krát 178 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2008